

173.

Na osnovu člana 12 stav 3 Uredbe o Vladi Crne Gore („Službeni list CG“, br. 80/08, 14/17 i 28/18) i člana 9a stav 3 Odluke o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji („Službeni list CG“, br. 9/12, 15/14, 19/17, 33/18 i 48/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 4. februara 2021. godine, donijela je

ODLUKU O SAVJETU ZA VLADAVINU PRAVA

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se sastav i način rada Savjeta za vladavinu prava, kao privremenog radnog tijela Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 2

Izrazi koji se u ovoj odluci koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 3

Savjet za vladavinu prava (u daljem tekstu: Savjet) čine predsjednik, zamjenici predsjednika i osam članova.

Predsjednik Savjeta je predsjednik Vlade.

Zamjenici predsjednika Savjeta su ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava i ministar unutrašnjih poslova.

Članovi Savjeta su:

1) glavni pregovarač za vođenje pregovora za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji (u daljem tekstu: glavni pregovarač);

2) član Pregovaračke grupe za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji zadužen za poglavlja pregovora 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 -Pravda, sloboda i bezbjednost;

3) predsjednik Vrhovnog suda Crne Gore;

4) predsjednik Sudskog savjeta;

5) vrhovni državni tužilac;

6) glavni specijalni tužilac;

7) direktor Uprave policije;

8) direktor Agencije za sprječavanje korupcije.

Savjet ima sekretara.

Poslove sekretara Savjeta obavlja sekretar Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava i Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost.

Član 4

Savjet:

- prati realizaciju obaveza iz poglavlja 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, u skladu sa preporukama glavnog pregovarača i člana Pregovaračke grupe za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji zaduženog za poglavlja pregovora 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost;

- prati realizaciju obaveza u cilju ispunjenja privremenih mjerila u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost;

- prati realizaciju obaveza u cilju ispunjenja završnih mjerila u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost;

- razmatra razloge za kašnjenje u realizaciji obaveza i daje preporuke državnim organima, organima državne uprave i drugim organima i institucijama za hitno postupanje u cilju realizacije obaveza iz poglavlja 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost; i

- vrši druge poslove, u skladu sa Odlukom o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 5

Sjednice Savjeta održavaju se u skladu s potrebama dinamike procesa pregovora i s njima povezanim aktivnostima u oblasti vladavine prava, naročito u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost.

Predsjednik Savjeta saziva sjednice po sopstvenoj procjeni ili na prijedlog članova Savjeta.

Sjednice Savjeta može sazvati i zamjenik predsjednika Savjeta, uz prethodnu saglasnost predsjednika Savjeta.

Predsjednik Savjeta može organizovati konsultativne sastanke u cilju hitnog rješavanja pitanja koje usporava dinamiku pregovora u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost sa članovima Savjeta zaduženim za sprovođenje konkretnih aktivnosti u oblasti vladavine prava.

U radu savjeta, po pozivu, mogu učestvovati predstavnici državnih organa, organa državne uprave i drugih institucija, kao i predstavnici nevladinih organizacija.

O dinamici ispunjavanja obaveza u poglavljima 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 - Pravda, sloboda i bezbjednost, predsjednik Savjeta, po potrebi, upoznaje Kolegijum za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 6

Stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta obavlja Kancelarija za evropske integracije.

Član 7

Predsjedniku, zamjenicima predsjednika, članovima i sekretaru Savjeta pripada naknada za rad.

Visina naknade iz stava 1 ovog člana utvrđuje se posebnom odlukom Vlade.

Član 8

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o Savjetu za vladavinu prava („Službeni list CG“, br. 36/19, 46/19 i 56/20).

Član 9

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 04-532

Podgorica, 4. februara 2021. godine

Vlada Crne Gore
Predsjednik,
Prof. dr **Zdravko Krivokapić**, s.r.

174.

Na osnovu člana 14 stav 4 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma donijelo je

**PRAVILNIK
O OBRASCU DOZVOLE ZA EMISIJU GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE I NAČINU VOĐENJA
EVIDENCIJE**

Član 1

Ovim pravilnikom propisuje se obrazac dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte i načinu vođenja evidencije izdatih dozvola.

Član 2

Dozvola se izdaje se na obrascu 1, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 3

Izdane dozvole upisuju se u evidenciju izdatih dozvola (u daljem tekstu: registar).

Registar sadrži:

- broj dozvole;
- naziv i sjedište operatera stacionarnog postrojenja kojem je izdata dozvola, kao i adresu postrojenja;
- opis djelatnosti, odnosno aktivnosti postrojenja za koje je izdata dozvola i emisija gasova sa efektom staklene bašte;
- način praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja za koje je izdata dozvola u skladu sa planom praćenja;
- način izvještavanja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte;
- podatke o pokrenutom postupku za prestanak važenja dozvole.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-83/3

Podgorica, 18. januara 2021. godine

Ministar,
prof. dr **Ratko Mitrović**, s.r.

[Nadležni organ]

Broj [_____]

Datum [_____]

Na osnovu člana 14 stav 4 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19) i čl. 18 i 46 Zakona o upravnom postupku („Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), a rješavajući po zahtjevu operatera [_____] za izdavanje dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, broj [_____] od [_____] godine, [_____] donosi

R J E Š E N J E
O IZDAVANJU DOZVOLE ZA EMISIJU GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Izdaje se dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, registarski broj [_____], operateru [_____], za rad cjelokupnog/dijela postrojenja [_____] i obavljanje aktivnosti [_____] na lokaciji [_____], u [_____].

I Podaci:

1. o operateru postrojenja;
2. o postrojenju;
3. o povjerljivosti podataka i informacija.

II Aktivnost za koju je zahtjev podniet:

1. Kratak opis aktivnosti za koju je zahtjev podniet – netehnički rezime
2. Opis lokacije na kojoj se aktivnost obavlja
3. Postojeće dozvole, odobrenja i saglasnosti

III Način praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte

1. Proces rada postrojenja
2. Glavni izvori i tokovi emisija gasova sa efektom staklene bašte
3. Granične vrijednosti emisija gasova sa efektom staklene bašte
4. Kontrola i mjerenje koje vrši operater

IV Promjene u radu postrojenja

1. Opis promjena u radu postrojenja koji utiče na izvore i tokove emisija gasova sa efektom staklene bašte

V Izvještavanje o emisijama gasova sa efektom staklene bašte

1. Učestalost izvještavanja
2. Institucije kojima se dostavljaju izvještaji

PRILOZI

Plan praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte

Troškove postupka izdavanja dozvole za emisiju gasova sa efektom staklene bašte u iznosu od [_____] snosi operater.

O b r a z l o ž e n j e

Pravna pouka:

Ovlašćeno lice

Ime i prezime

Potpis

Obrađivači:

Ime i prezime: Potpis:

1. _____
2. _____

Dostavljeno:

- Operateru
- Upisano u registar izdatih dozvola
- Nadležnom inspekcijском organu
- Arhivi

175.

Na osnovu člana 17 stav 4 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma donijelo je

PRAVILNIK O OBLIKU, SADRŽAJU I NAČINU VERIFIKACIJE IZVJEŠTAJA O EMISIJAMA GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se oblik i sadržaj verifikovanog izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, način verifikacije izvještaja, kao i procedure i način vršenja konzervativne procjene nivoa emisija gasova sa efektom staklene bašte.

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **analitički postupci** su postupci analize fluktuacije i trendova u pogledu podataka, uključujući analizu odnosa koji nisu u skladu sa drugim relevantnim informacijama ili koji odstupaju od predviđenih vrijednosti;
- 2) **ekvivalent toni ugljen dioksida CO₂(eq)** je mjerna jedinica kojom se emisije različitih gasova sa efektom stalene bašte izražavaju u ekvivalentima ugljen dioksida tako što se količina njihovih emisija množi sa globalnim potencijalom zagrijavanja za određeni gas;
- 3) **greška** je izostavljanje, pogrešno tumačenje ili greška u podacima koje operater ili operater vazduhoplova navede u izvještaju, ne uzimajući u obzir dopuštenu nesigurnost;
- 4) **inherentni rizik** je podložnost određenog parametra u izvještaju operatera ili operatera vazduhoplova greškama koje bi pojedinačno ili zajedno sa drugim greškama mogle biti materijalne, prije nego se uzme u obzir efekat povezanih kontrolnih aktivnosti;
- 5) **interna verifikaciona dokumentacija** je sva interna dokumentacija koju je verifikator prikupio radi bilježenja svih dokumentovanih dokaza i obrazlaganja aktivnosti sprovedenih u okviru verifikacije izvještaja operatera ili operatera vazduhoplova;
- 6) **izvještaj operatera ili operatera vazduhoplova** je godišnji izvještaj o emisijama gasova s efektom staklene bašte, izvještaj o tonskim kilometrima koje podnosi operater vazduhoplova u okviru zahtjeva za dodjelu emisionih jedinica i izvještaj o referentnim podacima;
- 7) **kompetencija** je sposobnost primjene znanja i vještina za obavljanje aktivnosti;
- 8) **kontrolne aktivnosti** su postupci ili mjere koje operater ili operater vazduhoplova primjenjuje kako bi ublažio inherentne rizike;
- 9) **kontrolno okruženje** je okruženje u kojem funkcioniše sistem unutrašnje kontrole i sveukupno djelovanje uprave operatera ili operatera vazduhoplova radi obezbjeđenja informisanosti o sistemu unutrašnje kontrole;
- 10) **kontrolni rizik** je podložnost određenog parametra u izvještaju operatera ili operatera vazduhoplova o greškama koje bi mogle biti materijalne pojedinačno ili zajedno sa drugim greškama i koje kontrolni sistem neće pravovremeno spriječiti ili otkriti i ispraviti;
- 11) **lokacija** u smislu verifikovanja izvještaja operatera vazduhoplova o emisijama ili tonskim kilometrima, predstavlja mjesta za koja se utvrđuje postupak praćenja i na kojima se njime upravlja, uključujući mjesta gdje se kontrolišu i čuvaju relevantni podaci i informacije;
- 12) **materijalna greška** je greška koja po mišljenju verifikatora, pojedinačno ili zajedno sa drugim greškama, prelazi nivo materijalnosti ili bi mogla da utiče na obradu izvještaja operatera ili operatera vazduhoplova koju sprovodi nadležno tijelo;

- 13) **neusklađenost** je svako djelovanje ili nedjelovanje operatera ili operatera vazduhoplova koje je u suprotnosti sa dozvolom za emisije gasova sa efektom staklene bašte i zahtjevima iz odobrenog plana praćenja uključujući i metodologiju praćenja;
- 14) **nivo uvjerenja** je nivo garancije koji verifikator daje u verifikacionom izvještaju u skladu sa ciljem smanjivanja verifikacionog rizika prema okolnostima verifikacionog angažmana;
- 15) **nivo materijalnosti** znači kvantitativni prag ili granična vrijednost iznad koje verifikator greške, pojedinačno ili zajedno sa drugim greškama, smatra materijalnim;
- 16) **obim akreditacije** je skup aktivnosti za koje se akreditacija traži ili je već dodijeljena;
- 17) **opravdano uvjerenje** je visok, ali ne apsolutni nivo pozitivno izražene garancije, u verifikacionom mišljenju, o tome sadrži li izvještaj operatera ili operatera vazduhoplova materijalne greške;
- 18) **sistem kontrole** su kontrolne aktivnosti koje operater ili operater vazduhoplova sprovodi, održava i dokumentuje, uključujući i procjenu rizika;
- 19) **verifikacija** je skup aktivnosti koje obavlja verifikator radi izdavanja verifikacionog izvještaja u skladu sa ovim Pravilnikom;
- 20) **verifikacioni rizik** je rizik da verifikator izrazi neprimjereno verifikaciono mišljenje ako izvještaj operatera ili operatera vazduhoplova sadrži materijalne greške, pri čemu taj rizik može biti funkcija inherentnog rizika, kontrolnog rizika i rizika neotkrivanja;
- 21) **verifikator** je akreditovano pravno lice koje obavlja verifikaciju izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte;
- 22) **postrojenja A kategorije** su postrojenja u kojima su prosječne verifikovane godišnje emisije uz izuzeće emisija ugljen-dioksida iz biomase i prije oduzimanja prenešenog ugljen-dioksida jednake ili manje od 50.000 tona CO₂(e);
- 23) **postrojenja B kategorije** su postrojenja u kojima su prosječne verifikovane godišnje emisije, uz izuzeće emisija ugljen-dioksida iz biomase i prije oduzimanja prenešenog ugljen-dioksida, veće od 50.000 tona CO₂(e) i jednake ili manje od 500.000 tona CO₂(e);
- 24) **postrojenja C kategorije** su postrojenja u kojima su prosječne verifikovane godišnje emisije, uz izuzeće emisija ugljen-dioksida iz biomase i prije oduzimanja prenešenog ugljen-dioksida veće od 500.000 tona CO₂(e).

Član 3

Verifikovani izvještaj o emisijama gasova sa efektom staklene bašte sačinjava se u pisanom i elektronskom obliku.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke date u Prilogu 1.

Član 4

Verifikacija izvještaja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte vrši se nezavisno od operatera ili vazduhoplovnog operatera i organa uprave nadležnog za zaštitu od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Tokom verifikacije ispituje se da li je izvještaj operatera ili vazduhoplovnog operatera potpun, da li ispunjava propisane zahtjeve, da li je operater ili vazduhoplovni operater postupao u skladu sa uslovima dozvole za emitovanje gasova sa efektom staklene bašte i odobrenim planom praćenja, da li su podaci u izvještaju operatera ili vazduhoplovnog operatera bez materijalnih grešaka (analiza rizika) i da li se mogu dostaviti informacije kojima se potkrepljuje tok podataka o aktivnostima operatera ili vazduhoplovnog operatera, sistemu kontrole i pratećim procedurama za poboljšanje njihovog praćenja i izvještavanja.

Član 5

Prilikom utvrđivanja vremenskog rasporeda za vršenje verifikacije, uzima se u obzir:

- kompleksnost postrojenja ili aktivnosti i flota operatera vazduhoplova;
- nivo informacija i kompleksnost plana praćenja;
- zahtjevani nivo materijalnosti;
- kompleksnost i potpunost toka podataka o aktivnostima i sistemu kontrole operatera ili vazduhoplovnog operatera;
- lokacija, informacije i podaci o emisijama gasova sa efektom staklene bašte i podaci o toni po kilometru.

Verifikator može tražiti dodatno vrijeme za analizu rizika ili druge verifikacione aktivnosti kada se tokom verifikacije utvrdi da su aktivnosti operatera ili operatera vazduhoplova vezane za tok podataka, kontrolne aktivnosti ili logistiku kompleksnije ili kada se tokom verifikacije utvrde netačni podaci, neusklađenost, nedostatak podataka ili greške.

Vremenski raspored vršenja verifikacije dokumentuje se u internoj verifikacionoj dokumentaciji.

Član 6

Prije analize i tokom verifikacije, operater ili operater vazduhoplova dostavlja verifikatoru:

- dozvolu za emitovanje gasova sa efektom staklene bašte kada se verifikacija odnosi na izvještaj operatera o emisijama;
- posljednju verziju plana praćenja kao i relevantne verzije plana praćenja koje je odobrio nadležni organ, uključujući i dokaz o odobrenju;
- opis aktivnosti vezanih za tok podataka;
- ocjenu rizika i prikaz ukupnog sistema kontrole kvaliteta podataka;
- procedure navedene u odobrenom planu praćenja uključujući i procedure vezane za tok podataka i kontrolne aktivnosti;
- izvještaj operatera ili vazduhoplovnog operatera o emisijama ili toni po kilometru, kako je odgovarajuće;
- plan uzorkovanja, kada je to moguće;
- svu relevantnu prepisku sa nadležnim organom uprave, naročito vezanu za obavještenja o izmjenama plana praćenja, ako je plan praćenja bio mijenjan tokom perioda izvještavanja i evidenciju o svim izmjenama;
- izvještaj o verifikaciji za proteklu godinu, ukoliko verifikator nije vršio verifikaciju za tog operatera prethodne godine;
- informacije o bazama podataka i izvorima podataka korišćenim za potrebe praćenja i izvještavanja, uključujući i one iz Eurokontrol-a;

- plan praćenja za posljednji izvještajni period i izvještaj o emisijama koji treba verifikovati, u slučaju kada se radi o verifikaciji izvještaja o emisijama za postrojenje koje vrši geološko skladištenje gasova sa efektom staklene bašte na lokaciji za skladištenje;
- sve druge relevantne informacije koje su neophodne za planiranje i sprovođenje verifikacije.

Član 7

Obim i kompleksnost verifikacije utvrđuje se kroz postupak analize svih aktivnosti relevantnih za to postrojenje ili operatera vazduhoplova.

Analiza iz stava 1 ovog člana obuhvata podatke iz člana 6 ovog pravilnika, zahtijevani nivo materijalnosti i informacije dobijene u procesu verifikacije u prethodnim godinama, ako je verifikaciju vršio isti verifikator.

Informacije iz stava 2 ovog člana obuhvataju:

- kategoriju postrojenja i aktivnosti koje se obavljaju u tom postrojenju;
- veličinu i vrstu vazduhoplova, raspodjelu informacija na različitim lokacijama, kao i broj i vrstu letova;
- odobreni plan praćenja i metodologije praćenja opisane u tom planu;
- prirodu, veličinu i kompleksnost izvora emisija i izvora protoka emisija, kao i opremu i procese od značaja za podatke o emisijama ili podatke o tonama po kilometru, uključujući i mjernu opremu opisanu u planu praćenja, porijeklo i primjenu faktora za izračunavanje i izvore primarnih podataka;
- aktivnosti vezane za tok podataka, sistem kontrole i kontrolno okruženje.

Prilikom vršenja strateške analize, verifikator provjerava da li dostavljeni plan praćenja predstavlja najskoriju verziju koja je odobrena od nadležnog organa, da li je bilo izmjena plana praćenja tokom izvještajnog perioda i da li je nadežni organ obavješten o tim izmjenama.

Član 8

Analiza rizika koja se sprovodi u okviru verifikacije podrazumijeva analizu inherentnog rizika, kontrolnih aktivnosti i rizika povezanih sa kontrolnim aktivnostima, uzimajući u obzir i analize iz člana 8 stav 1 ovog pravilnika i analize rizika na osnovu koje se izrađuje nacrt plana verifikacije.

Član 9

Verifikator izrađuje nacrt plana verifikacije srazmjerno dobijenim informacijama i prepoznatim rizicima tokom analize rizika, koji sadrži naročito:

- program verifikacije s opisom prirode i obima verifikacionih aktivnosti kao i vremenskog rasporeda i načina na koji će se te aktivnosti sprovesti;
- plan testiranja kojim se uspostavlja obim i metode testiranja kontrolnih aktivnosti kao i procedura za kontrolne aktivnosti;
- plan uzorkovanja podataka kojim se uspostavlja obim i metode uzorkovanja podataka povezanih sa setovima podataka na kojima se zasnivaju agregirani podaci o emisijama u izvještaju operatera ili operatera vazduhoplova ili agregirani podaci o toni po kilometru u izvještaju o toni po kilometru operatera vazduhoplova.

Verifikator sačinjava plan testiranja kojim se omogućava utvrđivanje obima do kojeg relevantne kontrolne aktivnosti mogu biti pouzdane u svrhu ispitivanja usklađenosti sa propisanim zahtjevima.

Prilikom utvrđivanja veličine uzorka i aktivnosti uzorkovanja za testiranje kontrolnih aktivnosti, verifikator uzima u obzir:

- inherentne rizike i kontrolne rizike;

- rezultate analitičkih postupaka;
- zahtjev za davanje verifikacionog mišljenja uz opravdano uvjerenje;
- nivo materijalnosti;
- materijalnost doprinosa pojedinačnih elemenata u ukupnom skupu podataka.

Član 10

Verifikator sprovodi plan verifikacije i na osnovu analize rizika provjerava sprovođenje odobrenog plana praćenja primjenom testiranja koje se sastoji od analitičkih procedura, verifikacije podataka i provjere metodologije praćenja.

Verifikator provjerava:

- aktivnosti povezane s tokom podataka i sisteme korišćene za protok podataka, uključujući i informacije o tehnološkim sistemima;
- da li su kontrolne aktivnosti operatera ili operatera vazduhoplova dokumentovane na odgovarajući način, primjenjene, održavane i efikasne u sprječavanju inherentnih rizika;
- da li su procedure navedene u planu praćenja efikasne u sprječavanju inherentnih rizika i rizika kontrole i da li su procedure primjenjene, dovoljno dokumentovane i ispravno održavane.

Verifikator prati tok podataka po fazama i interakciju aktivnosti povezanih sa tokom podataka iz primarnog izvora podataka do kompilacije izvještaja operatera ili vazduhoplovnog operatera.

Član 11

Verifikator primjenjuje analitičke procedure radi ispitivanja vjerodostojnosti i potpunosti podataka kada inherentni rizici, rizik kontrole i karakteristike kontrolnih aktivnosti operatera ili operatera vazduhoplova ukazuju na potrebu primjene tih procedura.

Prilikom sprovođenja analitičkih procedura verifikator ocjenjuje podatke iz izvještaja da bi identifikovao potencijalne oblasti rizika i naknadno utvrdio aktivnosti verifikacije, pri čemu obraća pažnju naročito na vjerodostojnost fluktuacija i trendova tokom vremena ili između uporedivih elemenata i neposredne netipične vrijednosti, neočekivane podatke i nedostatke podataka.

Analitičke procedure iz st. 1 i 2 ovog člana su:

- preliminarne analitičke procedure na agregiranim podacima prije utvrđivanja plana verifikacije da bi se razumijela priroda, kompleksnost i relevantnost podataka u izvještaju;
- suštinske analitičke procedure na setovima podataka na kojima se baziraju agregirani podaci da bi se prepoznale potencijalne strukturne greške i neposredni netipični podaci;
- finalne analitičke procedure na agregiranim podacima da bi se osiguralo da sve greške identifikovane tokom procesa verifikacije budu ispravljene.

Kada verifikator identifikuje netipične vrijednosti, fluktuacije, trendove, nedostatke podataka ili podatke koji nijesu dosljedni ostalim relevantnim informacijama ili značajno odstupaju od očekivanih količina i udjela, verifikator će pribaviti objašnjenja od operatera ili operatera vazduhoplova potkrijepljena dodatnim relevantnim dokazima i na osnovu objašnjenja i dodatnih dostavljenih dokaza ocjeniti uticaj na plan verifikacije i verifikacionih aktivnosti koje treba sprovesti.

Član 12

Verifikacija podataka se vrši testiranjem podataka, uključujući i praćenje podataka do primarnog izvora, unakrsnu provjeru podataka sa spoljnim izvorima podataka vršeći sravnjivanje, kao i provjerom graničnih vrijednosti za određene podatke sa sprovođenjem preračunavanja.

U postupku verifikacije, verifikator uzima u obzir odobreni plan praćenja, uključujući metodologije i procedure opisane u tom planu.

Radi verifikacije izvještaja o emisijama gasova s efektom staklene bašte iz postrojenja, u obzir se uzimaju granice postrojenja i kompletnost podataka o izvorima emisija i izvorima protoka

emisija koji su opisani u odobrenom planu praćenja i dosljednost dostavljenih agregiranih podataka u izvještaju sa podacima iz primarnog izvora.

U svrhu verifikacije izvještaja o emisijama operatera vazduhoplova i izvještaja o tonskim kilometrima u obzir se uzimaju i kompletnost podataka o letovima koji spadaju u vazduhoplovne aktivnosti koje dovode do emisija gasova s efektom staklene bašte za koje je odgovoran operater, kompletnost podataka o emisijama i tonama po kilometru, dosljednost dostavljenih podataka sa dokumentacijom o masi i ravnoteži, dosljednost između agregirane potrošnje goriva i podataka o kupljenom ili na drugi način nabavljenom gorivu i dosljednost dostavljenih agregiranih podataka u izvještaju sa podacima iz primarnog izvora.

Ako operater primjenjuje metodologiju praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte na osnovu proračuna, rezultati proračuna iskazani u izvještaju operatera provjeravaju se u odnosu na izmjerene vrijednosti radi provjere pouzdanosti i tačnosti podataka.

Provjera potpunosti podataka o letovima vrši se na osnovu podataka o vazдушnom saobraćaju vazduhoplova za koje je operater odgovoran, uključujući i podatke iz Eurokontrol-a ili drugih relevantnih organizacija koje obrađuju takve informacije.

Član 13

Verifikacija ispravne primjene metodologije za praćenje vrši se provjerom primjene metodologije, uključujući njene specifične detalje i sprovođenje plana uzorkovanja.

U slučaju transporta ugljen-dioksida, transportovane količine se mjere od strane postrojenja koje prenosi i postrojenja koje prima, tako da se verifikacija sprovodi provjerom razlika između izmjerenih vrijednosti kod oba postrojenja koje mogu biti objašnjene nesigurnošću mjernih sistema ili ispravnošću primjene aritmetičke sredine izmjerenih vrijednosti koja je korišćena u izvještajima oba postrojenja.

Kada se razlike između izmjerenih vrijednosti kod postrojenja iz stava 2 ovog člana ne mogu objasniti nesigurnošću mjernih instrumenata, verifikator će provjeriti korekcije poravnavanja razlika između izmjerenih vrijednosti, da li su te korekcije bile bazirane na konzervativnoj procjeni i da li su korekcije odobrene.

Ako se operateru dodjeljuju besplatne emisije jedinice, naročito se provjerava da li su u izvještajnom periodu nadležnom organu od strane operatera dostavljane informacije o planiranim ili aktuelnim promjenama kapaciteta postrojenja, nivoa aktivnosti i funkcionisanja postrojenja.

Član 14

Verifikacija metoda primjenjenih na nedostajuće podatke vrši se kada su u planu praćenja navedene metode koje su korišćene da se dopune nedostajući podaci, pri čemu se provjerava da li je upotreba tih metoda bila odgovarajuća za specifičnu situaciju i da li je metodologija ispravno primjenjena.

Ako je operateru odobreno korišćenje alternativnih metoda, provjerava se da li je odobreni pristup bio primjenjen ispravno i da li je dokumentovan na odgovarajući način, a u slučaju da za korišćene alternativne metode još nije dobijeno odobrenje kroz postupak verifikacije provjerava se da li su emisije potcjenjene i da li korišćeni pristup dovodi do stvaranja materijalnih grešaka.

Član 15

Ako se od operatera zahtijeva da dokaže usaglašenost sa pragovima nesigurnosti za podatke o aktivnosti i faktore proračuna, verifikator će potvrditi validnost informacija koje su korišćene za izračunavanje nivoa nesigurnosti.

U slučajevima kada operater primjenjuje metodologiju koja se ne zasniva na nivoima, u postupku verifikacije provjerava se sljedeće:

- da li ispitivanje i određivanje nivoa nesigurnosti sprovedeno od strane operatera dokazuje da je ukupni zahtjevani prag nesigurnosti za godišnji nivo emisija gasova sa efektom staklene bašte u ispunjen;
- validnost informacija koje su korišćene za ispitivanje i određivanje stepena nesigurnosti;
- da li je određivanje stepena nesigurnosti u skladu s propisanim;
- da li su dostavljeni dokazi da su uslovi za primjenu odabrene metodologije praćenja emisija gasova s efektom staklene bašte ispunjeni.

Član 16

Prilikom provjere usklađenosti kontrolnih aktivnosti i procedura, analitičkih postupaka i podataka, verifikacija se može vršiti korišćenjem metode uzorkovanja specifične za to postrojenje ili operatera vazduhoplova, pod uslovom da je uzorkovanje opravdano u skladu sa analizom rizika.

Ako se uzorkovanjem utvrdi neusklađenost ili netačnost podataka, vrše se dodatna ispitivanja i prema potrebi utvrđuju dodatne verifikacione aktivnosti, koje se zajedno sa svim ostalim postupcima verifikacije dokumentuju u internoj verifikacionoj dokumentaciji.

Član 17

Tokom procesa verifikacije jednom ili više puta sprovode se terenske posjete operateru da bi se provjerilo upravljanje mjernom opremom i sistemima za praćenje, obavili intervjui, prikupilo dovoljno informacija i sprovele ostale aktivnosti verifikacije koje omogućavaju ocjenu da li je izvještaj operatera bez materijalnih grešaka.

Prilikom terenskih posjeta ispituju se granice postrojenja kao i potpunost podataka o izvorima emisija i izvorima protoka emisija i utvrđuje, na osnovu analize rizika, da li su potrebne posjete dodatnim lokacijama, uključujući i lokacije gdje se vrše relevantni djelovi aktivnosti vezanih za tok podataka i kontrolnih aktivnosti, kao što su sjedište kompanije ili druge kancelarije van lokacije postrojenja.

Terenske posjete postrojenju obavezne su ako:

- verifikator prvi put verifikuje izvještaj o emisijama određenog operatera;
- verifikator nije obišao lokaciju tokom dva perioda izvještavanja koja neposredno prethode tekućem periodu izvještavanja;
- je tokom perioda izvještavanja bilo značajnih izmjena plana praćenja;
- se verifikuje izvještaj operatora o referentnim podacima ili izvještaj o podacima novog učesnika.

Tokom postupka verifikacije na osnovu rezultata analize rizika, terenska posjeta postrojenju nije neophodna, ako verifikator može svim relevantnim podacima pristupiti na daljinu i ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

- verifikacija se odnosi na postrojenje kategorije A ili kategorije B koje ima samo jedan izvor protoka emisija i to prirodni gas koji se prati fiskalnim mjerenjem koje podliježe odgovarajućem pravnom režimu za kontrolu fiskalnih metara i ispunjava propisane nivoa nesigurnosti a za faktore proračuna prirodnog gasa primjenjuju se samo zadate vrijednosti;
- verifikacija se odnosi na postrojenje kategorije A ili kategorije B koje ima jedan ili više izvora protoka emisija koji zajedno ne prelaze prag za *de minimis* izvore;
- verifikacija se odnosi na postrojenje kategorije A, kategorije B ili na postrojenje sa niskim emisijama koje ima samo jedna izvor protoka emisija i to gorivo bez procesnih emisija koje može biti čvrsto gorivo koje direktno sagorijeva u postrojenju bez privremenog skladištenja ili tečno ili gasovito gorivo koje se može privremeno skladištiti, a podaci o aktivnostima koje se odnose na taj izvor prate se jednom od sljedećih metoda:

- a) metodom fiskalnog mjerenja koja podliježe odgovarajućem pravnom režimu za kontrolu fiskalnih metara i koja ispunjava propisane nivoe nesigurnosti;
 - b) metodom koja se zasniva isključivo na podacima sa računa, kojom se prema potrebi uzimaju u obzir promjene zaliha;
 - c) primjenjuju se samo zadate vrijednosti za faktore proračuna;
 - d) operateru je odobreno da koristi pojednostavljeni plan praćenja emisija gasova s efektom staklene bašte.
- verifikacija se odnosi na postrojenje smješteno na lokaciji bez osoblja ili na udaljenoj ili nedostupnoj lokaciji pri čemu se podaci izmjereni na daljinu direktno šalju na drugu lokaciju na kojoj se tim podacima upravlja i na kojoj se oni obrađuju i čuvaju, isto lice odgovorno je za upravljanje svim podacima i njihovo bilježenje za tu lokaciju a operater je dostavio dokaz da su uređaji za mjerenje pregledani na lokaciji i da od tog pregleda u postrojenju nije bilo operativnih promjena ili promjena u pogledu mjerenja;

Član 18

O netačnosti podataka ili neusklađenosti utvrđene tokom verifikacije dostavlja se obavještenje operateru uz zahtjev da se utvrđene netačnosti ili neusklađenosti isprave.

Verifikator takođe provjerava da li je operator ili operator vazduhoplova ispravio neusklađenosti navedene u verifikacionom izvještaju koji se odnosi na prethodni period praćenja i ako to nije učinjeno, razmatra povećava li to rizik za nastajanje materijalnih grešaka.

U internoj verifikacionoj dokumentaciji dokumentuju se sve netačnosti i neusklađenosti prepoznate tokom verifikacije, uključujući i one koje se odnose na prethodni izvještajni period, kao i one koje je operater ili operator vazduhoplova ispravio tokom verifikacije, uključujući i način na koji je ispravka izvršena.

Ako operater ne ispravi greške iz st. 1 i 2 na koje mu je ukazano tokom verifikacije, neophodno je utvrditi da li neispravljene netačnosti, pojedinačno ili agregirane sa drugim netačnostima imaju materijalni uticaj na ukupne prijavljene emisije ili podatke o tonskim kilometrima, odnosno da li dovode do materijalnih grešaka u izvještaju.

Član 19

Za postrojenja kategorije A i kategorije B, kao i za operatere vazduhoplova čije su godišnje emisije jednake ili manje od 500 kilotona ugljen-dioksida fosilnog porijekla nivo materijalnosti iznosi 5 % od ukupnih prijavljenih emisija u izvještaju koji je predmet verifikacije.

Za postrojenja kategorije C i operatere vazduhoplova čije su godišnje emisije veće od 500 kilotona ugljen-dioksida fosilnog porijekla nivo materijalnosti iznosi 2 % od ukupnih prijavljenih emisija u izvještaju koji je predmet verifikacije.

Za verifikaciju izvještaja o toni po kilometru vazduhoplovnih operatera, nivo materijalnosti je 5 % od ukupnih prijavljenih tona po kilometru u periodu izvještavanja koji je predmet verifikacije.

Član 20

Prije sačinjava izvještaja o verifikaciji treba:

- razmotriti sve informacije prikupljene tokom verifikacije;
- provjeriti finalne podatke dobijene od operatera ili operatera vazduhoplova, uključujući i podatke koji su korigovani na osnovu informacija dobijenih tokom verifikacije;
- pregledati razloge operatera ili vazduhoplovnog operatera za bilo kakve razlike između finalnih podataka i podataka koji su prethodno dostavljeni;
- pregledati rezultate ispitivanja i odrediti da li je plan odobreni praćenja, uključujući i procedure opisane u tom planu, primjenjen ispravno;
- ispitati da li je rizik verifikacije na prihvatljivo niskom nivou da bi se dobilo opravdano uvjerenje;

- osigurati da je prikupljeno dovoljno dokaza da bi se moglo dati mišljenje o verifikaciji sa opravdanim uvjerenjem da izvještaj ne sadrži materijalne greške;
- osigurati da je proces verifikacije potpuno dokumentovan internom verifikacionom dokumentacijom i da je finalno mišljenje dato u izvještaju o verifikaciji.

Član 21

Prije izdavanja izvještaja o verifikaciji interna verifikaciona dokumentacija i izvještaj o verifikaciji dostavljaju se nezavisnom kontroloru.

Interna verifikaciona dokumentacija sadrži naročito rezultate sprovedenih verifikacionih aktivnosti, stratešku analizu, analizu rizika, plan verifikacije, kao i informacije kojima se potkrepljuje mišljenje o verifikaciji uključujući i obrazloženje izjave o tome da li utvrđene netačnosti imaju materijalni uticaj na prijavljene emisije ili podatke o toni po kilometru.

Član 22

Na osnovu informacija prikupljenih tokom verifikacije sačinjava se izvještaj koji sadrži jednu od sljedećih ocjena:

- izvještaj se verifikuje kao zadovoljavajući;
- izvještaj operatera ili operatera vazduhoplova sadrži materijalne greške koje nijesu ispravljene prije izdavanja izvještaja o verifikaciji;
- obim verifikacije je previše ograničen i verifikator nije mogao da pribavi dovoljno dokaza za izdavanje mišljenja o verifikaciji sa opravdanim uvjerenjem da izvještaj ne sadrži materijalne greške;
- neusklađenosti, pojedinačno ili u kombinaciji sa ostalim neusklađenostima dovode do nedovoljne jasnosti što sprječava verifikatora da se s opravdanim uvjerenjem izjasni da izvještaj operatera ili vazduhoplovnog operatera ne sadrži materijalne greške.

Izvještaj operatera ili operatera vazduhoplova o emisijama gasova s efektom staklene bašte može biti verifikovan kao zadovoljavajući samo ako ne sadrži materijalne greške.

Sadržaj izvještaja o verifikaciji dat je u Prilogu 2.

Član 23

Izvještaj o verifikaciji sadrži ocjenu da je obim verifikacije ograničen ako:

- nedostaju podaci zbog kojih verifikator ne može prikupiti dokaze neophodne za smanjivanje verifikacionog rizika do nivoa potrebnog za postizanje opravdanog uvjerenja da izvještaj ne sadrži materijalne greške;
- nadležno tijelo nije odobrilo plan praćenja;
- plan praćenja ili plan metodologije praćenja, nije dovoljno opsežan ili jasan za donošenje zaključaka o verifikaciji;
- operater ili operater vazduhoplova nije stavio na raspolaganje dovoljno informacija na osnovu kojih bi verifikator mogao obaviti verifikaciju.

Član 24

Ako operater vazduhoplova koristi pojednostavljenu metodologiju praćenja za utvrđivanje potrošnje goriva tako da su podaci generisani bez uticaja operatera, na osnovu analize rizika se može odlučiti da nema potrebe vršiti verifikacione aktivnosti kao što su verifikacija podataka, korišćene metodologije i metoda za nadoknadu nedostajućih podataka.

U internoj verifikacionoj dokumentaciji vodi se evidencija o korišćenju pojednostavljenih verifikacionih planova, kao i dokazi da su ispunjeni uslovi za njihovu primjenu.

Član 25

Organ uprave sprovodi konzervativnu procjenu emisija iz postrojenja ili emisija operatera vazduhoplova ako:

- operater ili operater vazduhoplova nije dostavio verifikovani godišnji izvještaj o emisijama do propisanog roka;
- verifikovani godišnji izvještaj o emisijama nije u skladu sa odredbama ovog pravilnika;
- godišnji izvještaj o emisijama operatera ili operatera vazduhoplova nije verifikovan.

Ako je u izvještaju o verifikaciji navedeno da postoje pogrešno prikazani podaci koji nijesu suštinske prirode, a koje operater ili operater vazduhoplova nije ispravio prije izdavanja izvještaja o verifikaciji, organ uprave procjenjuje pogrešno prikazane podatke i prema potrebi sprovodi konzervativnu procjenu emisija iz postrojenja ili emisija operatera vazduhoplova.

Član 26

Prilozi 1 i 2 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Član 27

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore .

Broj: 01-83/2

Podgorica, 18. januara 2021. godine

Ministar,
prof. dr **Ratko Mitrović**, s.r.

SADRŽAJ IZVJEŠTAJA O EMISIJA GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Izveštaj o emisijama gasova sa efektom staklene bašte sadrži:

- 1) identifikacione podatke o postrojenju i jedinstveni broj dozvole za emisiju gasova s efektom staklene bašte;
- 2) ime i adresu verifikatora izvještaja;
- 3) izvještajnu godinu;
- 4) upućivanje na najnoviji odobreni plan praćenja, njegov broj verzije i datum od kojeg se primjenjuje i upućivanje na bilo koje druge planove praćenja, odnosno njihove verzije relevantne za izvještajnu godinu;
- 5) relevantne izmjene rada postrojenja i promjene plana praćenja i privremena odobrena odstupanja do kojih je došlo tokom izvještajne godine, uključujući privremene ili trajne promjene nivoa, razloge tih promjena, datum početka promjena i datume početka i završetka privremenih promjena;
- 6) informacije o svim izvorima emisija i izvorima protoka emisija:
 - a) ukupne emisije, izražene u t CO₂(eq);
 - b) ukupne emisije CO₂;
 - c) ako se ispuštaju drugi gasovi sa efektom staklene bašte osim CO₂, ukupne emisije svakog gasa pojedinačno izražene u tonama;
 - d) informaciju o tome koristi li se metodologija na osnovu mjerenja ili na osnovu proračuna;
 - e) nivoi koje se koriste;
 - f) podatke o djelatnostima;
 - g) količinu goriva (izraženu u tonama ili Nm³) i neto kaloričnu vrijednost (GJ/t ili GJ/Nm³) o kojoj se izvještava posebno;
 - h) za sve druge izvore protoka emisija količinu izraženu u tonama ili Nm³;
 - i) emisione faktore, udio biomase, oksidacione i konverzionalne faktore, izražene kao bezdimenzionalni udjeli;
 - j) ako se emisioni faktori goriva odnose na masu ili zapreminu umjesto energije, vrijednosti utvrđene za neto kaloričnu vrijednost odgovarajućeg izvora.
- k) ako se koristi metodologija bilansa mase, protok mase i sadržaj ugljenika za svaki izvor protoka u postrojenje i van postrojenja; udio biomase i neto kaloričnu vrijednost, gdje je primjenljivo;
 - 7) Informacije o kojima se izvještava u obliku napomene, a koje obuhvataju naročito:
 - a) količine biomase koje su sagorene, izraženo u TJ, ili upotrijebljene u procesima, izraženo u t ili Nm³;
 - b) emisije CO₂ iz biomase, izražene u t CO₂ ako se za mjerenje emisija koristi metodologija na osnovu mjerenja;
 - c) posrednu vrijednost za neto kaloričnu vrijednost toka izvora biomase koji se koristi kao gorivo, prema potrebi;
 - d) količine i sadržaj energije biotečnosti i biogoriva koja su sagorena, izraženo u t i TJ;
 - e) CO₂ ili N₂O prenešen u postrojenje ili primljen iz postrojenja;
 - f) inherentni CO₂ prenešen u postrojenje ili primljen iz postrojenja;
 - g) gdje je primjenljivo, naziv postrojenja i identifikacionu oznaku jednog ili više postrojenja u koje je CO₂ ili N₂O prenešen (ako to postrojenje nema tu identifikacionu oznaku, navode se ime i adresa postrojenja i kontakt lice);
 - h) prenešeni CO₂ iz biomase, izražen u t CO₂;
 - i) ako se koristi metodologija na osnovu mjerenja;
 - j) emisije CO₂ koji se mjeri kao godišnji fosilni CO₂ ili emisije CO₂ iz upotrebe biomase koji se mjeri kao godišnji CO₂;
 - k) sate rada sistema za kontinuirano mjerenje emisija, izmjerene koncentracije gasova sa efektom staklene bašte i protok dimnog gasa, izraženo kao godišnji satni prosjek i kao ukupna godišnja vrijednost.
- 9) ako se koristi metodologija sa nivoima, sve podatke potrebne za utvrđivanje emisija za izvore i izvore protoka emisija za koje se ta metodologija koristi i posredne podatke za podatke o djelatnostima, faktore proračuna i ostale parametre koji bi bili prijavljeni u okviru metodologije koja se zasniva na nivoima;
- 10) ako su nedostajući podaci zamijenjeni drugim podacima:
 - a) izvor ili izvor protoka emisija na koji se odnose nedostajući podaci;
 - b) razloge za nedostajanje podataka;
 - c) datum i vrijeme početka i kraja svake pojave nedostajućih podataka;
 - d) emisije proračunate na osnovu podataka koji su korišćeni za nadoknadu nedostajućih podataka;
 - e) ako metoda procjene podataka za nadoknadu nedostajućih podataka još nije uključena u plan praćenja, detaljan opis metode procjene, uključujući dokaz da ta metodologija ne dovodi do potcjenjivanja emisija za odgovarajući vremenski period;
 - f) bilo koje druge promjene u postrojenju tokom izvještajnog perioda koje su važne za emisije gasova sa efektom staklene bašte iz tog postrojenja tokom izvještajne godine;

g) gdje je primjenljivo, količina proizvodnje primarnog aluminijuma, učestalost i prosječno trajanje anodnih efekata tokom izvještajnog perioda, ili podaci o prenaponu anodnog efekta tokom izvještajnog perioda, i najnoviji rezultati utvrđivanja emisivnih faktora CF₄ i C₂F₆ specifičnih za to postrojenje i najnoviji rezultati utvrđivanja efikasnosti prikupljanja u vodovima.

O emisijama iz različitih izvora emisija ili izvora protoka iste vrste postrojenja koje izvodi istu vrstu djelatnosti se može izvještavati zbirno za vrstu djelatnosti.

Ako su tokom izvještajnog perioda nivoi promijenjeni, operater proračunava emisije i o njima izvještava u posebnim djelovima godišnjeg izvještaja za odgovarajuće djelove izvještajnog perioda.

Operateri skladišnih geoprostora za ugljen-dioksid mogu koristiti pojednostavljene izvještaje o emisijama nakon zatvaranja skladišnog geoprostora pod uslovom da dozvoljava za emisije gasova sa efektom staklene bašte ne sadrži izvore emisija.

Izvještaj o emisijama operatera vazduhoplova sadrži:

- a) identifikacione podatke o operateru vazduhoplova i pozivni znak ili drugu jedinstvenu oznaku koja se koristi u svrhu kontrole vazdušnog saobraćaja, i relevantne kontakt podatke;
- b) ime i adresu verifikatora izvještaja;
- c) izvještajnu godinu;
- d) upućivanje na najnoviji odobreni plan praćenja, broj verzije i datum od kojeg se primjenjuje, upućivanje na druge planove praćenja relevantne za izvještajnu godinu i njihove verzije;
- e) relevantne promjene u radu i odstupanja od odobrenog plana praćenja tokom izvještajnog perioda;
- f) registarske oznake i vrste vazduhoplova koji se koriste u periodu obuhvaćenom izvještajem za vazduhoplovne djelatnosti koje dovode do emisija gasova s efektom staklene bašte koje je sproveo operater vazduhoplova;
- g) ukupan broj letova po odlaznoj/dolaznoj državi;
- h) masu goriva (u tonama) po vrsti goriva po odlaznoj/dolaznoj državi;
- i) ukupne emisije CO₂ u tonama CO₂, po odlaznoj/dolaznoj državi;
- j) ako se emisije računaju koristeći emisivni faktor ili sadržaj ugljenika koji se odnose na masu ili zapreminu, posredne podatke za neto kaloričnu vrijednost goriva;
- k) ako su neki podaci nedostajali i zamijenjeni su drugim podacima:
 - broj letova izražen kao postotak godišnjih letova (zaokruženo na najbližih 0,1%) za koje nedostaju podaci i okolnosti i razloge nedostajanja podataka;
 - korišćenu metodu procjene za primijenjene zamjenske podatke;
 - emisije proračunate na osnovu podataka koji su korišćeni za zamjenu.
- l) informacije o kojima se izvještava u obliku napomene:
 - količinu biomase koja je korišćena kao gorivo tokom izvještajne godine (u tonama ili m³), prikazanu po vrsti goriva;
 - neto kaloričnu vrijednost alternativnih goriva;

Uz izvještaj o emisijama operater dostavlja godišnje emisije i broj letova godišnje po odlaznom/dolaznom aerodromu.

Na zahtjev operatera, ti podaci se smatraju povjerljivim.

Izvještaj o tonskim kilometrima operatera vazduhoplova sadrži:

- a) identifikacione podatke o operateru vazduhoplova, pozivni znak ili drugu jedinstvenu oznaku koja se koristi u svrhu kontrole vazdušnog saobraćaja i relevantne kontakt podatke;
- b) ime i adresu verifikatora izvještaja;
- c) izvještajnu godinu;
- d) upućivanje na najnoviji odobreni plan praćenja, broj verzije i datum od kojeg se primjenjuje, upućivanje na druge planove praćenja relevantne za izvještajnu godinu i njihove verzije;
- e) relevantne promjene u radu i odstupanja od odobrenog plana praćenja tokom izvještajnog perioda;
- f) registarske oznake i vrste vazduhoplova koji se koriste u periodu obuhvaćenom izvještajem za vazduhoplovne djelatnosti koje dovode do emisija gasova s efektom staklene bašte koje je sproveo operater vazduhoplova;
- g) odabranu metodu proračuna mase putnika i predatog prtljaga i tereta i pošte;
- h) ukupni broj putničkih kilometara i tonskih kilometara za sve letove koji su obavljani tokom godine na koju se izvještaj odnosi ako su obuhvaćeni vazduhoplovnim djelatnostima koje dovode do emisija gasova s efektom staklene bašte;

Za informacije po odlaznom/dolaznom aerodromu:

- ICAO oznaku oba aerodroma;
- udaljenost (ortodromska udaljenost + 95 km) u kilometrima;
- ukupan broj letova po paru aerodroma tokom izvještajnog perioda;
- ukupnu masu putnika i predatog prtljaga (u tonama) tokom izvještajnog perioda po paru aerodroma;
- ukupan broj putnika tokom izvještajnog perioda;
- ukupan broj putnika pomnožen sa kilometrima po paru aerodroma;
- ukupnu masu tereta i pošte (u tonama) tokom izvještajnog perioda po paru aerodroma;

- ukupne tonske kilometre po paru aerodroma (t km).

Ukupne godišnje emisije u izvještaju se izražavaju kao zaokružene tone CO₂ ili CO₂(e).

Tonski kilometri izražavaju se kao zaokružene vrijednosti tonskih kilometara.

Sve varijable koje se koriste za proračun emisija se zaokružuju tako da uključuju sve cifre važne za potrebe proračuna emisija i izvještavanja o njima.

Svi podaci o letovima zaokružuju se tako da uključuju sve cifre važne za potrebe proračuna udaljenosti i korisnog tereta i za potrebe izvještavanja podataka o tonskim kilometrima.

SADRŽAJ IZVJEŠTAJA O VERIFIKACIJI

Izveštaj o verifikaciji sadrži:

- 1) ime operatera ili operatera vazduhoplovačiji je izvještaj bio predmet verifikacije;
- 2) ciljeve verifikacije;
- 3) obim verifikacije;
- 4) upućivanje na izvještaj operatera ili vazduhoplovnog operatera koji je verifikovan;
- 5) kriterijume koji su korišćeni za verifikaciju izvještaja operatera ili operatera vazduhoplova, uključujući dozvolu kada je to odgovarajuće, odobrene verzije plana praćenja, kao i period važenja za svaki plan praćenja;
- 6) emisije ili tone po kilometru agregirane po aktivnostima i po postrojenju ili vazduhoplovnom operateru;
- 7) izvještajni period koji je bio predmet verifikacije;
- 8) odgovornosti operatera ili vazduhoplovnog operatera, nadležnog organa i verifikatora;
- 9) izjavu, odnosno mišljenje o verifikaciji;
- 10) opis svih utvrđenih netačnosti i neusklađenosti koje nijesu ispravljene prije izdavanja izvještaja o verifikaciji;
- 11) datume kada su obavljene terenske posjete i ko ih je obavio;
- 12) informacije o tome da li je neka terenska posjeta otkazana i razloge za otkazivanje tih terenskih posjeta;
- 13) sva pitanja vezana za neusklađenosti koje su uočene tokom verifikacije;
- 14) ako upotreba metode za popunjavanje nedostajućih podataka nije pribavljena na vrijeme u izvještaju se potvrđuje da li je korišćena metoda konzervativna i da li dovodi do materijalnih grešaka;
- 15) kada verifikator uoči promjene kapaciteta, stepena aktivnosti i načina funkcionisanja postrojenja, koje mogu imati uticaj na dodjelu emisionih jedinica postrojenju i koje nijesu prijavljene nadležnom organu do 31. decembra izvještajnog perioda, opis ovih promjena i prateće napomene;
- 16) kada je primjenljivo, preporuke za poboljšanja;
- 17) ime glavnog revizora za sistem trgovine emisijama, nezavisnog kontrolora i gdje je to primjenljivo, revizora za sistem trgovine emisijama i tehničkog eksperta koji je učestvovao u verifikaciji izvještaja operatera ili operatera vazduhoplova;
- 18) datum, ime i potpis ovlašćenog lica verifikatora.

Izveštaj sadrži opis netačnosti i neusklađenosti da bi omogućio operateru ili operateru vazduhoplova kao i nadležnom organu uvid u:

- 1) veličinu i prirodu netačnosti ili neusklađenosti;
- 2) zašto netačnost predstavlja ili ne predstavlja materijalnu grešku;
- 3) na koji se element izvještaja operatera ili vazduhoplovnog operatera ili na koji element plana praćenja se odnosi neusklađenost.

Dodatne informacije o procesu verifikacije koje nijesu neophodne za razumijevanje mišljenja o verifikaciji, koje zatraži nadležni organ, mogu se dostaviti odvojeno od izvještaja o verifikaciji do 15. maja iste godine u kojoj se dostavlja izvještaj.

Ako se tokom verifikacije utvrdi da su potrebna poboljšanja u nekom od područja djelovanja operatera ili operatera vazduhoplova, verifikacioni izvještaj sadrži preporuke za poboljšanja:

- 1) procjene rizika operatera ili operatera vazduhoplova;
- 2) razvoj, dokumentovanje, sprovođenje i održavanje aktivnosti protoka podataka i kontrolnih aktivnosti, kao i ocjenjivanje sistema kontrole;
- 3) razvoj, dokumentovanje, sprovođenje i održavanje postupaka za aktivnosti protoka podataka i kontrolnih aktivnosti, kao i drugih obaveznih postupaka;
- 4) praćenje emisija ili tonskih kilometara i izvještavanje o njima s obzirom na postizanje višeg nivoa kvaliteta podataka, smanjivanje rizika i povećavanje efikasnosti praćenja i izvještavanja;
- 5) praćenje podataka za izvještaje o referentnim podacima i izvještaje o podacima novog učesnika kao i izvještavanje o njima.

Izveštaj o verifikaciji koji se dostavlja nakon godine u kojoj su u verifikacionom izvještaju date preporuke za poboljšanja, sadrži i informaciju da li je i na koji način operater sproveo te preporuke, kao i ocjenu rizika od grešaka i neusklađenosti ukoliko operater nije sproveo ili nije pravilno sproveo preporuke vezane za poboljšanja.

Ako se operator ili operator vazduhoplova nije pridržavao tih preporuka ili ih nije pravilno sproveo, verifikator ocjenjuje kakav efekat to ima na rizik od grešaka i neusklađenosti.

176.

Na osnovu člana 55 stav 1 tač. 2 do 4 i tačka 9 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18 i 64/20), na predlog Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Ministarstvo zdravlja donijelo je

NAREDBU
O IZMJENAMA I DOPUNAMA NAREDBE ZA PREDUZIMANJE PRIVREMENIH
MJERA ZA SPRJEČAVANJE UNOŠENJA U ZEMLJU, SUZBIJANJE I SPRJEČAVANJE
PRENOŠENJA NOVOG KORONAVIRUSA

Član 1

U Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa ("Službeni list CG", br. 3/21 i 7/21) u članu 1 stav 1 tačka 1 riječi: "od 22 do 5 časova " zamjenjuju se riječima: " od 21 do 5 časova".

Poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

"1a) zabrana putničkog međugradskog saobraćaja, odnosno saobraćaja između jedinica lokalne samouprave, u periodu od petka od 21 čas do ponedjeljka u 5 časova, osim za:

- motorna vozila kojima se vrše djelatnosti bitne za promet robe, snabdijevanje i dostavu lijekova, hitnu medicinsku pomoć, komunalne djelatnosti, snabdijevanje gorivom i električnom energijom, prevoz zaposlenih (ako posjeduju potvrdu poslodavca i putni nalog za službeno putovanje),
- prevoz lica koja su boravila van mjesta boravka, odnosno prebivališta, radi povratka u to mjesto, ako posjeduju voznu kartu u međunarodnom linijskom ili avio saobraćaju, tranzitnom prevozu putnika i radi putovanja međunarodnim redovnim ili linijskim prevozom ili avio saobraćajem,
- lica koja njeguju lica koja usljed bolesti, stanja ili posljedica povrede nijesu sposobna da samostalno obavljaju svakodnevne životne aktivnosti, što se dokazuje potvrdom koju izdaje izabrani doktor ovih lica i izvodom iz odgovarajućeg matičnog registra građana kojim se dokazuje međusobno srodstvo ili ugovorom o njezi ili izdržavanju kojim se dokazuje međusobni pravni odnos ovih lica,
- prevoz roditelja i djece radi održavanja ličnih odnosa sa roditeljem sa kojim ne žive, u skladu sa sudskom odlukom;"

U tački 4 poslije riječi: "trgovinom na malo," dodaju se riječi: "(osim marketa, supermarketa, hipermarketa i zelenih pijaca), tržnih centara, štandova/tezgi,"

U alineji 1 riječi: "od 7 do 20 časova" zamjenjuju se riječima: "od 7 do 18 časova".

U tački 5 poslije riječi "hipermarketi" zarez i riječi: "tržni centri, štandovi/tezge i sl." brišu se.

Poslije alineje 2 dodaje se nova alineja koja glasi:

"- rad organizuju, u periodu od 7 do 20 časova,".

Dosadašnje al. 3 do 10 postaju al. 4 do 11.

U tački 6 poslije alineje 10 dodaje se nova alineja koja glasi:

"- zabrane emitovanje muzike/muzičkog programa preko uređaja za emitovanje muzike i akustičnih i elektroakustičnih uređaja sa kojih se emituje muzika,".

Dosadašnja alineja 11 postaje alineja 12.

U tački 8 riječi: "od 7 do 20 časova" zamjenjuju se riječima: "od 7 do 18 časova".

U tački 10 alineja 1 riječi: "od 5 do 20 časova" zamjenjuju se riječima: "od 5 do 18 časova".

Tačka 22 mijenja se i glasi:

“22) zabrana organizovanja đačkih i učeničkih ekskurzija, izleta, edukativnih skupova i sl. u Crnoj Gori i inostranstvu;”.

U stavu 4 riječi: “iz stava 1 tač. 1, 3 i 6 ovog člana” zamjenjuju se riječima: “iz stava 1 tač. 1, 1a, 3 i 6 ovog člana”.

Član 2

Poslije člana 1 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 1a

Izuzetno od člana 1 stav 1 tač. 4, 6, 8, 10, 16 i 18 ove naredbe, u Opštini Budva i Opštini Tivat, naređuje se:

1) zabrana rada:

- privrednih društava i preduzetnika koji se bave trgovinom na malo, osim marketa, supermarketa, hipermarketa i zelenih pijaca, specijalizovanih prodavnica ili kioska za prodaju hleba, pekarskih proizvoda i kolača, štampe, sredstava za zaštitu bilja ili pogrebne opreme, kao i benzinskih stanica i prodavnica za trgovinu na malo u okviru benzinskih stanica,
 - privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju zanatsku i uslužnu djelatnost,
 - tržnih centara, štandova/tezgi i sl,
 - priređivača igara na sreću,
 - privrednih društava i preduzetnika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost u ugostiteljskim objektima (restorani, kafane, kafeterije, hotelski restorani i slični ugostiteljski objekti), osim za goste koji su smješteni u hotelu, uz obavezu dostavljanja hrane gostima u sobe i zabranu korišćenja zajedničkih prostorija za odmor i rekreaciju (bazeni, spa centri, saune, teretane, TV sale i sl.),
 - ustanova kulture (pozorišta, bioskopi, muzeji, galerije i sl.),
 - privrednih društava i preduzetnika koji pružaju usluge u fitness centrima i teretanama,
 - zabrana održavanja treninga sportista (sportista amatera i sportista rekreativaca) i sportskih takmičenja i turnira sportista u manjim zatvorenim sportskim objektima (baloni i drugo), osim profesionalnih sportista, uz poštovanje propisanih mjera i redovno testiranje sportista, u skladu sa preporukama Instituta;
- #### **2) zabrana okupljanja stanovništva u zatvorenim i na otvorenim javnim mjestima (javne priredbe, sportski, politički, kulturno-umjetnički i privatni skupovi, proslave, žurke, svadbe, kao i druge manifestacije).”**

Član 3

U članu 2a stav 1 poslije riječi: “Sjeverne Irske” dodaju se zarez i riječi: “Republike Francuske, Republike Portugala, Kraljevine Španije, Kraljevine Danske, Kraljevine Holandije, Republike Irske, Kraljevine Belgije, Republike Češke, Države Izraela, Republike Malte, Republike Livanije, Republike Estonije, Republike Letonije, Sjedinjenih Američkih Država, Republike Brazila, Južnoafričke Republike, Republike Indije, Kraljevine Bahreina i Republike Libana”.

U stavu 2 poslije riječi: „mogu da uđu“ dodaju se riječi: „iz država iz stava 1 ovog člana“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Obaveza posjedovanja testa iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na djecu do navršene pete godine života.”

Član 4

Poslije člana 2a dodaje se novi član koji glasi:

“Član 2b

Izuzetno od člana 2a stav 1 ove naredbe, crnogorski državljani i stranci koji obavljaju poslove od javnog interesa, a koji su nezamjenljiv uslov života i rada građana, odnosno od posebnog ekonomskog interesa za državu, mogu ulaziti i boraviti u Crnoj Gori bez testa na novi koronavirus (SARS-CoV-2), u skladu sa preporukama Instituta i to:

- zdravstveni radnici i lica sa istraživačkim zvanjem, odnosno sa naučnim zvanjem;
- lica koja vrše ili obezbjeđuju transport putnika i robe;
- diplomate, osoblje međunarodnih organizacija, vojna lica i lica koja pružaju humanitarnu pomoć;
- određene kategorije putnika u tranzitu;
- lica kojima je potrebna međunarodna zaštita ili dolaze u Crnu Goru iz drugih humanitarnih razloga,
 - stranim pomorcima u tranzitu koji se ukrcavaju ili iskrcavaju u lukama Bar, Budva, Kotor, Luka Kumbor-Porčunovi i Tivat (Gat I i Gat II), kao i strancima koji upravljaju motornim vozilima kojima se obavlja promet robe, uz posebne mjere zdravstvenog nadzora.”

Član 5

Obrazac mijenja se i glasi:

POTVRDA

za izlazak iz objekta stanovanja / međugradski sabračaj

Logo znak poslodavca -----
Naziv, sjedište i adresa -----
Broj -----
Datum -----

Dozvoljava se zaposlenom -----, raspoređenom na radno mjesto---
----- da može da izlazi iz objekta stanovanja / putuje od mjesta
prebivališta/boravišta/rada ----- do ----- u periodu od ----- do ----- časova / od ----
do dana -----2021. godine (vrijeme polaska ----- i povratka -----), radi obavljanja
redovnih radnih zadataka -----.

Potvrda se izdaje radi obavljanja redovnih radnih zadataka, važi od ----- do -----
----- 2021. __. godine i u druge svrhe se ne može koristiti.

Ime, prezime i potpis odgovornog lica

Pečat poslodavca

Kontakt podaci odgovornog lica poslodavca (broj telefona i e-mail adresa)

-----“

Član 6

Član 3 mijenja se i glasi:

„Mjere iz čl. 1 i 1a ove naredbe primjenjivaće se do 24. februara 2021. godine.”

Član 7

Poslije člana 3 dodaje se novi član koji glasi:

“Član 3a

Odredbe člana 2a ove naredbe, u odnosu na lica koja ulaze u Crnu Goru iz Republike Francuske, Republike Portugala, Kraljevine Španije, Kraljevine Danske, Kraljevine Holandije, Republike Irske, Kraljevine Belgije, Republike Češke, Države Izraela, Republike Malte, Republike Livanije, Republike Estonije, Republike Letonije, Sjedinjenih Američkih Država, Republike Brazila, Južnoafričke Republike, Republike Indije, Kraljevine Bahreina i Republike Libana primjenjivaće se od 13. februara 2021. godine.“

Član 8

Danom stupanja na snagu ove naredbe prestaje da važi tačka IV Naredbe o sprovođenju mjera za sprječavanje infekcije izazvane novim koronavirusom, broj 8-501/20-129 i broj 8-501/20-129/139 od 11. marta 2020. godine ("Službeni list CG", broj 14/20).

Član 9

Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 8-501/20-129/2011

Podgorica, 10. februara 2021. godine

Ministarka,
dr Jelena **Borovinić Bojović**, s.r.

177.

Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za usluge pomorske pilotaže u Bokokotorskom zalivu („Službeni list Crne Gore“, broj 7/21), utvrđeno je da se potkrala greška, pa se daje sljedeća

ISPRAVKA
ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O UTVRĐIVANJU TARIFE PO
KOJOJ SE OBRAČUNAVAJU NAKNADE ZA USLUGE POMORSKE PILOTAŽE U
BOKOKOTORSKOM ZALIVU
(„Službeni list Crne Gore“, broj 7/21 od 25.01.2021.)

1. U tablici „1. NAKNADA ZA PILOTAŽU“, u koloni „Zelenika“ u dvanaestom redu brišu se riječi „617,00“ i treba da stoji „671,00“.

Herceg Novi, 3. februar 2021. godine

Izvršni direktor,
Miodrag Kršanac, s.r.

178.

Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom utvrđeno je da se u tekstu Odluke o usklađivanju osnova za određivanje novčane naknade za tjelesno oštećenje, koja je objavljena u („Službenom listu CG“, broj 10/21) potkrala greška, pa se daje

I S P R A V K A
ODLUKE O USKLAĐIVANJU OSNOVA ZA ODREĐIVANJE NOVČANE NAKNADE
ZA TJELESNO OŠTEĆENJE

U Stavu 3. ove odluke, umjesto iznosa “284,15224 eura” treba da stoji iznos “284,1523 eura”.

Broj: 5/2

Podgorica, 9. februara 2021. godine

Upravni odbor Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Crne Gore

Predsjednik,

Dragan Đukanović, s.r.